Стефан Бонев

Седем истории
за Коледа
и Нова година

ГЪЛЪБ за БЪДНИ ВЕЧЕР

ЛЕТЕРА

Творбата е финансирана от Община Пловдив по Компонент 4 „Произведения на пловдивски писатели и важни за града издания“.

ГЪЛЪБ ЗА КОЛЕДА

© Стефан Бонев – автор, 2020 г.
© Издателство „Летера“ – Пловдив, 2020 г.

ISBN 978-619-179-123-1

Как се роди тази книга?

През 2009 г. за първи път ми хрумна да напиша разказ, който да посветя на Коледа и Рождество, както и на идващата нова година. Така се роди „Календарът“ – една лека и забавна историйка, в която се опитах да закодирам вродената ни очакване, че заедно с 1 януари ще се роди нещо ново, както и вярата, че идват по-добри дни за всички нас. Изпратих разказа на всичките си приятели вместо картичка за Коледа и те го приеха много добре, коментираха и споделяха в мрежите. Изпратих го и на медиите, повечето от които го публикуваха. И така, след „Календарът“ написах „Бурканът“, „Коледен подарък № 106“, „Странните неща“, „Монетата с двете лица“, „Гълъб за Бъдни вечер“ и „Корените на света“. По един разказ за всяка Коледа!

„Гълъб за Бъдни вечер“ бях посветил на писателя, но по-скоро на приятеля Димитър Атанасов, който ни напусна през 2014-а. Докато беше жив, той ме зарече да издам всичките си коледни разкази в специален сборник. Така че ето, Мите, събраха се седем коледни разказа, достатъчни за една малка, но много специална книжка. А по „Гълъб за Бъдни вечер“ дори беше заснет филм от Пловдивската православна телевизия.

Авторът

17
2
24
5

КАЛЕНДАРЪТ

Тръшнах се отегчено на ергономичния стол в офиса и въздъхнах. Новогодишните празници бяха отминали и днес отново трябваше да се работи. Налагаше се да си припомням старите проблеми, да започвам отново да пришпорвам задачите. Погледнах календара, колкото да си припомня, че беше миналогодишният.

Измъкнах изпод бюрото новия календар, който бях приготвил още преди празниците, и го окачих на пирона върху стария. Имах този навик, който на моменти се оказваше много полезен. Ако трябваше да си припомня някоя стара задача или просто да видя някой ден от предишната година, просто повдигах новия календар и разлиствах предишния. В началото на новата година много често ми се налагаше да правя подобни справки. Някъде към май – юни вече изхвърлях стария календар, защото повече не ми беше нужен.

Календарът беше най-обикновен, като всички онези, които висят в офисите, кабинетите и канцелариите на всички фирми и учреждения по света. Отгоре се мъдреше реклама на неиз-

вестна строителна фирма, а върху деня имаше лента с малка червена рамка, която показваше актуалната дата. Опитах се да си спомня кой ми го беше дал, но не успях.

Предишният ден, 1 януари, беше почивен, затова се пресегнах, за да преместя квадратчето на следващата дата. Точно тогава телефонът на бюрото ми звънна. Тъй като не очаквах някой да ме търси толкова рано, се стреснах и пръстът ми заедно с квадратчето отскочи с още един ден напред.

Посегнах към слушалката, но точно в този момент почувствах внезапно замайване, краката ми се подкосиха и залитнах. За щастие, успях да улуча стола, вместо да падна на земята.

След няколко секунди вече ми беше минало. Само силното сърцебиене ми напомняше за моментната ми слабост. Трябва да е от преяждането и препиването по празниците, помислих си. Все се заричах да се ограничавам, но вкусотиите, които бяха приготвили жените вкъщи, бяха прекалено голямо изкушение, особено за гастроном като мен. Е, тях пък не можеш да не ги полееш с повечко червено винце.

Погледнах ядосано телефона, сякаш беше виновен за случката. Но той вече беше спрял да звъни. Погледнах и часовника. Вече наближаваше девет, а все още бях сам в офиса. Това ме учуди, защото и двете ми колежки бяха стриктни и

нямаха навика да закъсняват, независимо дали предния ден е бил празничен или не. Потърсих стотинки в джоба на сакото си и реших да си взема кафе от автомата във фоайето.

В коридора нямаше никого, дори и лампите бяха загасени. А добре си спомнях, че когато дойдох сутринта, всички светеха. Озадачен, се запътих към автомата, когато срещу мен се появи с фенерче в ръка бай Иван от охраната. И аз не бях по-малко учуден, когато той ме попита как съм успял да вляза, без да ме забележи. След като премигвах няколко объркани секунди, той предположи, че сигурно имам много спешна и недовършена работа, за да дойда в сградата в съботен ден, при това само ден след празниците.

Измърморих нещо объркано в отговор, докато чаках машината в тъмния коридор да изплюе пластмасовата чашка с кафе. Чак сега се осъзнах какво ми е казал бай Иван – съботен ден! Че нали днес е петък…

Когато се върнах в стаята и седнах на стола си пред бюрото, хаосът в главата ми беше пълен. Колежките ми още ги нямаше. Ами как ще ги има, ако наистина е събота и в цялото учреждение няма никого. Освен мен и бай Иван, разбира се. Спомних си, че когато идвах сутринта, лампите светеха навсякъде, дори мярках и други подранили колеги, с които си разменихме „За много години!“. А бай Иван беше на входа.

И с него се поздравих. Обаче тогава той не ми направи забележка, че съм дошъл в събота. Защото днес трябваше да е петък. Петък – втори януари! Нищо не разбирах…

Погледнах календара. Червеното квадратче действително сочеше 3-ти и събота, но това беше само защото ръката ми се беше отплеснала заради телефона.

Станах и върнах календара с една дата назад. Пак ми се зави свят, отново коленете ми омекнаха и се пльоснах с бумкащо сърце върху стола си.

– Какво ти стана бе, човек? Изкара ни акъла! – познатите женски гласове сякаш идваха някъде отдалече. Погледнах нагоре и видях двете си изплашени не по-малко от мен колежки. Бяха се надвесели над мен, шамаросваха ме по бузите и ме пръскаха със студена вода.

Успокоих ги, че нищо ми няма. Явно е заради преяждането и препиването по празниците…

През целия ден гледах стреснато календара, който вече сочеше правилната дата. Беше си петък, 2 януари, беше си работен ден и учреждението беше пълно с живот и шумотевица, както обикновено. Не посмях да посегна повече към проклетото червено квадратче.

Когато след почивните дни отидох отново на работа, естествено, още от вратата поглед-

нах към календара на стената. И ахнах. Квадратчето беше преместено с цял ред надолу и сочеше понеделник, 5 януари. Бях абсолютно сигурен, че не съм го пипал. Не можеше някой да е влизал в стаята през уикенда. Пък и кой ще тръгне да сменя календара над моето бюро. Сетих се за чистачката, но тя никога не пипаше нещата ми. Познавах леля Ваня от години. Не би преместила и химикалка, без да ме предупреди.

Тъй като колежките ми още ги нямаше, реших да си направя един експеримент. Свалих календара от стената, сложих го пред себе си на бюрото и се настаних удобно на стола, за да не падна, ако пак получа замайване. Преместих много внимателно лентичката нагоре и напред, така че рамката се падна върху неделя, четвърти.

Когато главата ми се оправи от замайването, станах, отворих внимателно вратата на стаята и погледнах в коридора. Беше тъмен и пуст. Точно като в неделя. Неделя като неделя.

Отново върнах календара на правилната дата и след малко пред вратата ми всички лампи светеха, двама колеги си говореха нещо до банкомата в единия край на коридора, а пред кафе-автомата, който бръмчеше измъчено, се беше насъбрала предълга опашка.

Бях изненадан от откритието си. Това, което се случваше, нямаше никакво разумно обясне-

ние, но беше без съмнение, че календарът ми по някакъв начин се беше превърнал в нещо като машина на времето.

През следващите дни, седмици и месеци си живеех направо царски. Когато ми писнеше от проблемите и задачите, връщах календара на някой неработен ден, прибирах се вкъщи и всички си почивахме.

Когато началството ми възложеше нова задача, превъртах календара с няколко дни напред и виждах как съм я изпълнил и какъв е бил ефектът. После се връщах в нормалното време и се представях брилянтно.

Получавах награди за добре свършената работа. Обявиха ме за служител на годината. Повишиха ме! Вече бях в самостоятелен кабинет на горния етаж, с нов модерен компютър и лична секретарка. Естествено, календарът, който висеше на стената, си беше пак същият.

Когато ходех в командировка, откачвах календара на неизвестната строителна фирма и го слагах на видно място в багажа си. Прескачах дните, които трябваше да загубя в пътуване, после се връщах в службата с перфектни резултати. При това напълно свеж и отпочинал. Да не говорим за отпуските. Можех да ги правя безкрайни!

Календарът ми помогна дори да се замогна финансово. Веднъж прескочих за малко напред

във времето и просто преписах печелившите числа от тотото.

Разполагах с всичкото време на света. То беше мое и можех да го моделирам както си желая. Беше като пластилин в ръцете ми. Когато поисках, можех да го връщам назад и така посвоему бях станал безсмъртен. Открих как да се наслаждавам по няколко пъти на най-силните си моменти. Нещо като да върнеш филма назад и да преглеждаш любимите си кадри отново и отново, само че тук всеки път беше различно. И повече от истинско. По колко ли различни начина човек може да изживее един и същи ден от годината? Риторичен въпрос…

Един ден бях по някакъв служебен въпрос в кабинета на генералния директор. След началото на срещата той излезе за малко, защото го викнаха спешно в приемната. Докато чаках в кабинета му, забелязах, че неговият календар е на същата фирма, както и моят.

Не се стърпях, свалих го от стената, седнах в тежкото релаксиращо кресло на шефа, сложих календара на бюрото пред себе си и го преместих с едно квадратче напред.

Когато се освестих от замайването, видях как в кабинета влиза секретарката на директора. Стана ми адски неудобно. Какво ли ще си помисли, като ме види седнал пред бюрото на директора, на любимото му кресло, и стиснал календара в ръце.

Започнах да обяснявам нещо объркано и нечленоразделно. Направо бях си глътнал езика. Всичко отиде на кино. Дотук беше с възходящата ми кариера. Сега, в най-добрия случай, просто ще ме изхвърлят като мръсно коте. Поне трябва да си взема календара от моя си кабинет. С него все някак ще оправя положението. Ще се върна с една дата назад или просто ще прескоча днешния кошмарен ден.

Секретарката обаче стоеше с бележник и химикал в ръка и ми се усмихваше невинно и чаровно. Поведението ѝ ме озадачи много повече, отколкото самата абсурдна ситуация, в която се намирах. Иначе тя беше безкрайно нелюбезна и намусена за всички нас, освен за шефа, разбира се. Имаше навика да ни обяснява по много объркан начин задачите, които ни поставя чрез нея генералният, а после се забавляваше скришно от нашите неадекватни реакции. Нямаше колега, който да не я смяташе за злобарка и интригантка.

Изведнъж се сепнах. Ами че защо ми е моят календар? Че нали този, който все още държах в ръце, беше също толкова вълшебен. Ето, аз още го държа с лявата си ръка, а дясната все още стои на квадратчето. И целият ми живот е заложен само в едно леко помръдване на пръстите ми.

Докато връщах малката червена рамка с ден назад и докато ме обхващаше замайването,

като в просъница видях как секретарката ми се усмихна още повече, пърха с дългите си мигли, а после, като накланя чаровно глава, разтваря прекрасните си устни и изчуруликва следното:

– Здравейте, шефе! Как ви се струва първият ви ден като генерален директор…

2009 г.

БУРКАНЪТ

Внимавайте какво си пожелавате
на Коледа и Нова година!

Празният буркан стоеше на най-горния рафт на килера и си умираше от самота. Беше стара „омния“. От ония, дето стават за всичко. И лютеница можеш да сложиш в тях, и краставички да затвориш, че и мариновани гъби. Преди няколко години дори го бяха напълнили с едни мазни пръжки, не ти е работа. Някои от хората много ги обичаха, но други гледаха с отвращение мазното съдържание.

Бррр! – почти настръхна празният буркан при спомена за онази мазнотия, която трябваше да изтърпи в себе си повече от година. Или го бяха забравили, или на никого не му се ядяха пръжки в тази къща. Добре че един ден го извадиха от мазето, измъкнаха отвътре вече окончателно гранясалите пръжки и ги изсипаха в един огромен казан, почти пълен вече с някаква гадост, от която щяха да варят сапун. Много време мина оттогава, но буркан ът не забравяше отвращението, което се беше наложило да преживее.

Последния път го бяха напълнили с туршия. След пръжките това му се стори като едно от най-приятните преживявания на света. Още усещаше в себе си сладко-киселия вкус на заливката и свежия аромат на целината, карфиола, морковите, нарязаните чушки и зелето.

Снощи горе празнуваха Коледа. Имаха гости, сетиха се за него, измъкнаха го от избата и го отвориха. Компанията пи ракия на воля и вдигаше наздравици, замезвайки със съдържанието от буркана. А тази сутрин грижовната стопанка на дома го изми заедно с другите съдове, подсуши го и го върна обратно на мястото му в избата.

Сега празният буркан щеше да продължи да чака в полумрака на мазето, да си спомня празниците, когато даряваше щастие на хората горе, обедите и вечерите, на които неговите собственици си похапваха от вкусното му съдържание.

Веднъж дори го возиха в колата си – пак беше пълен с туршия. Сякаш вчера беше във вмирисания на бензин багажник на стария автомобил. После – асансьорът в някакъв висок блок, който скрибуцаше по етажите, радостните възгласи на посрещането и пак запивка – някой имаше рожден ден. Те, хората, са си такива, броят годините, от момента, в който са били създадени, и като започне новата, се отдават на празнуване.

Буркантът се опита да преброи годините, изминали от неговото създаване, но не можа. Но

май бяха много. И той си имаше своите празници. Един път годишно го изваждаха от избата и го напълваха с нещо вкусно и ароматно. И още веднъж – когато хората изяждаха с удоволствие неговото съдържание. Това бяха неговите рождени и имени дни. Е, като изключим случката с гранясалите пръжки, разбира се. Бурканът отново потръпна при този спомен, при което дори се чу лек пукот в стъклото му. Трябва да внимавам с тези емоции, изтръпна той. Стъклото му вече беше доста старо, беше минал през какви ли не горещини, стерилизиран беше при много високи температури, прекарвал беше не една или две мразовити зими в избата…

Спомни си съдбата на много други празни буркани, които не издържаха на температурните промени и се пукаха. Някои, както си стояха на рафтовете, просто изведнъж издаваха тих и кратък кристален звук и се разпадаха на части, които се посипваха по бетонния под. Те пък се разбиваха на още стотици ситни парченца. И големият и здрав буркан за миг се превръщаше в много малки диаманти, които пречупваха във всички цветове на дъгата слънчевите лъчи, прокрадващи се следобед през малкото избено прозорче... Докато някой ден стопанката не изметеше парченцата от пода.

Други буркани се пукаха по време на стерилизация. Тогава те се превръщаха в гнусна маса

от съдържанието на буркана и стъкла, смесени с мокри вестници и мръсна вряла вода. Подобен беше краят и на пълните буркани, които се пукаха в избата. Техните части падаха с глухата си тежест на пода и също бяха доста грозна гледка. Краят им не беше толкова красиво-очарователен, както на тези, които се пукаха в избата празни, помисли си нашият буркан. Когато някой ден станеше време да приключи дните си, той искаше да е празен и измит, както е сега, да е в избата, и слънчевият лъч да се пада на точното място. Но не още, не още…

Още му беше рано. Още не беше преживял много неща от съдбата на бурканите. Кой знае защо, но никога досега не го бяха пълнили със сладко. Или пък с компот. А така му се искаше да опита сладкия аромат на плодовете. Той със завист оглеждаше отсрещния рафт, където грижливо бяха наредени буркани с компоти, конфитюри и сладка. Виждаше ярките цветове на парчетата кайсия и праскова, узрелия цвят на вишните и черешите, зеленото очарование на крушите и смокините. Проклинаше съдбата си. Никога не му се падаше този рафт. А така му се искаше да го изпълнят поне веднъж в живота му с тази сладка лятна свежест. Не искаше да стои повече на това място, където бяха само туршиите, гювечите, лютите чушки, пръжките и какви ли не други прозаични варива. Искаше да бъде там, отсреща, където се намираха наистина изтънчените неща в тази изба…

Мислите му бяха прекъснати от изщракването на ключалката. Мъждивата лампа светна и в разпръсналия се полумрак се появи един от собствениците на къщата. Беше най-старият от тях. Дори може би беше негов връстник, поради което бурканът го чувстваше необичайно близък.

Старият човек се насочи направо към празния буркан, взе го от мястото му и тръгна към отсрещния рафт – този истинския с компотите и сладката! Прави били хората, като казват, че по Коледа стават чудеса!

Бурканът беше невероятно щастлив. Сега човекът щеше да го сложи на хубавия рафт. Падаше му се след всичко, което беше изживял до този момент. А когато лятото започне да преваля и плодовете узреят, ще го качат горе, в кухнята, и ще го напълнят с най-сладкото и свежо нещо на света. Като например компот от ягоди… Или не – от малини! Красив червен цвят, невероятен вкус и аромат!

Човекът застана пред рафта със сладката и компотите и махна капачката на буркана. След това се огледа, ослуша се, бръкна във вътрешния си джоб, извади нещо и с тихо шумолене го сложи вътре. После постави обратно капачката, размести бурканите на рафта, така че да се освободи скришно място най-отзад, близо до стената, и постави новия там. След това изгаси лампата, излезе бързо и тихо превъртя ключа два пъти.

Бурканът не беше на себе си от щастие. Най-после беше на отсрещния рафт, при елитната редица от сладка и компоти.

Но защо беше най-отзад? Обикновено стопаните слагаха празните буркани отделно и по-отпред. И какво беше това, които поставиха в него? Беше стегнато с ластик и миришеше позле дори от пръжките. Бяха десетки, а може би и стотици малки мазни и мръсни хартийки, с някакви рисунки и надписи по тях. Беше виждал и преди тези неща от човешкия свят. Позна ги веднага – това беше пачка с пари!

2010 г.